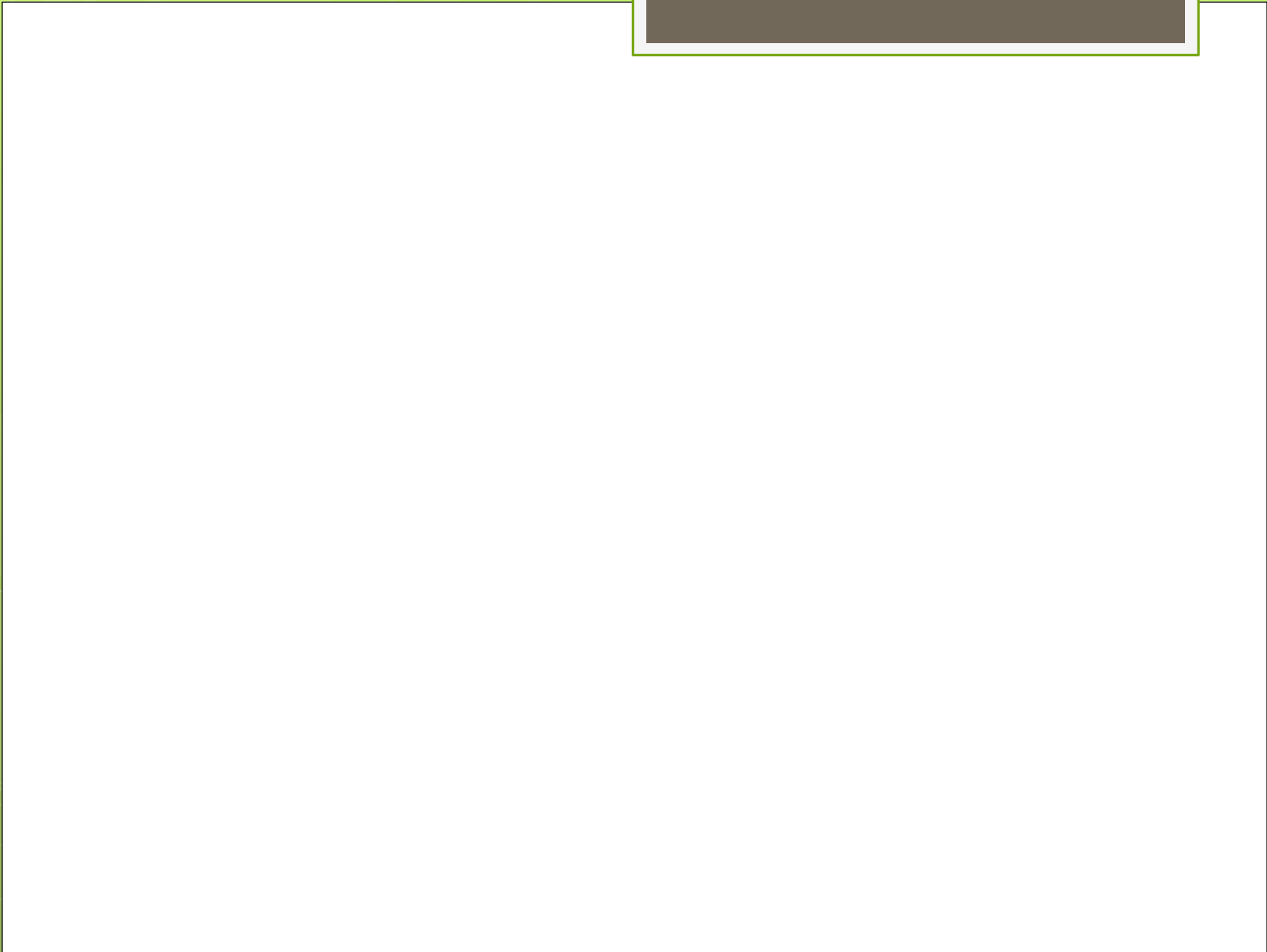
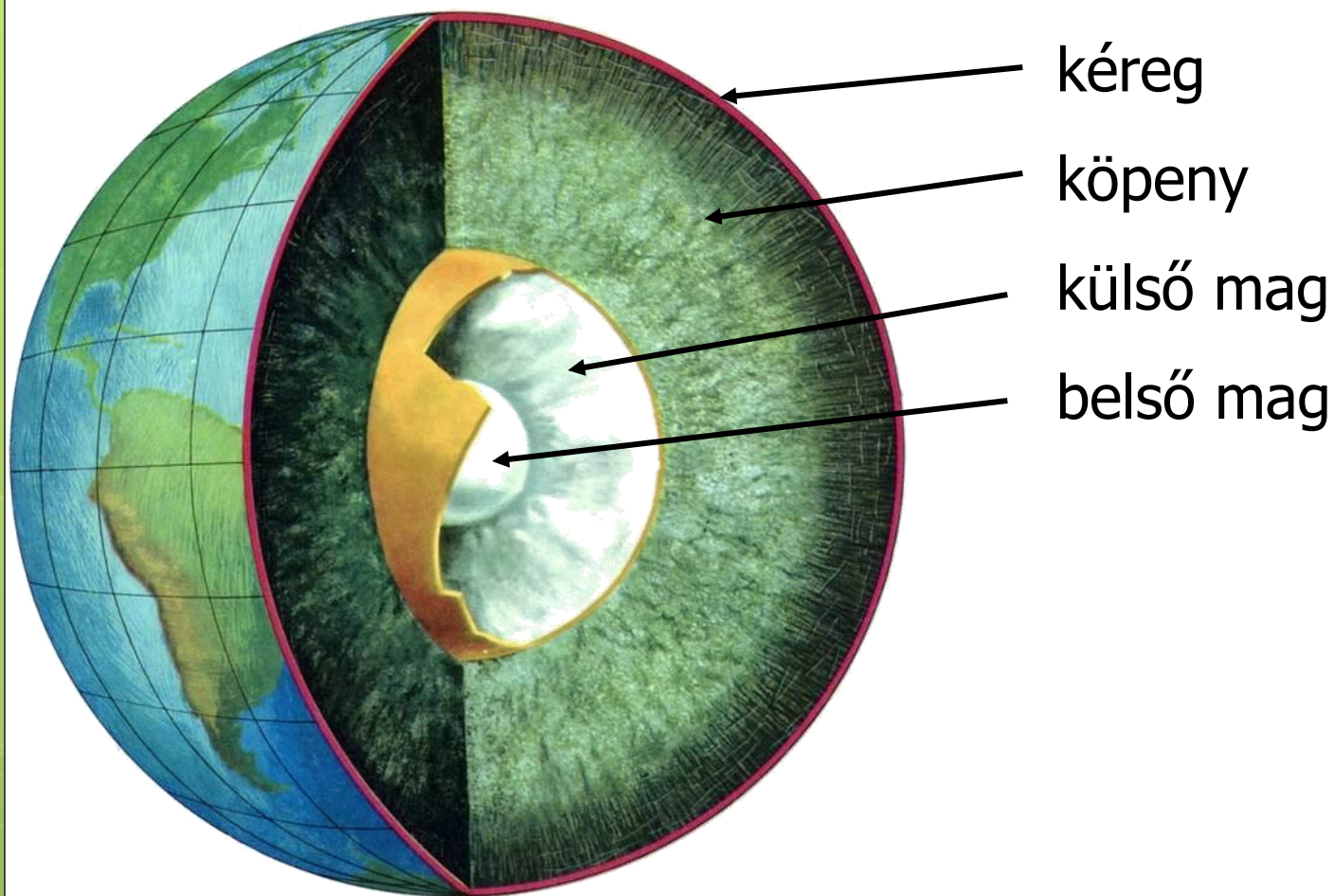

A kőzetlemezek mozgása

A Föld belső szerkezete

Litoszféra vagy kőzetburok

A földkéreg és a földköpeny legfelső szilárd része.

- A földfelszín fokozatos lehűlésével jött létre.
- kisebb-nagyobb kőzetlemezekből áll, amelyek a köpeny képlékeny részén úsznak
- az óceánok alatt vékonyabb, a szárazföldek alatt vastagabb,
- összetétele más az óceánok és a szárazföldek területén

A lemezmozgások típusai

A kőzetlemezek egymáshoz viszonyítva háromféle mozgást végezhetnek:

- 1. távolodhatnak egymástól**
- 2. közeledhetnek egymáshoz**
- 3. egymás mellett elcsúszhatnak**

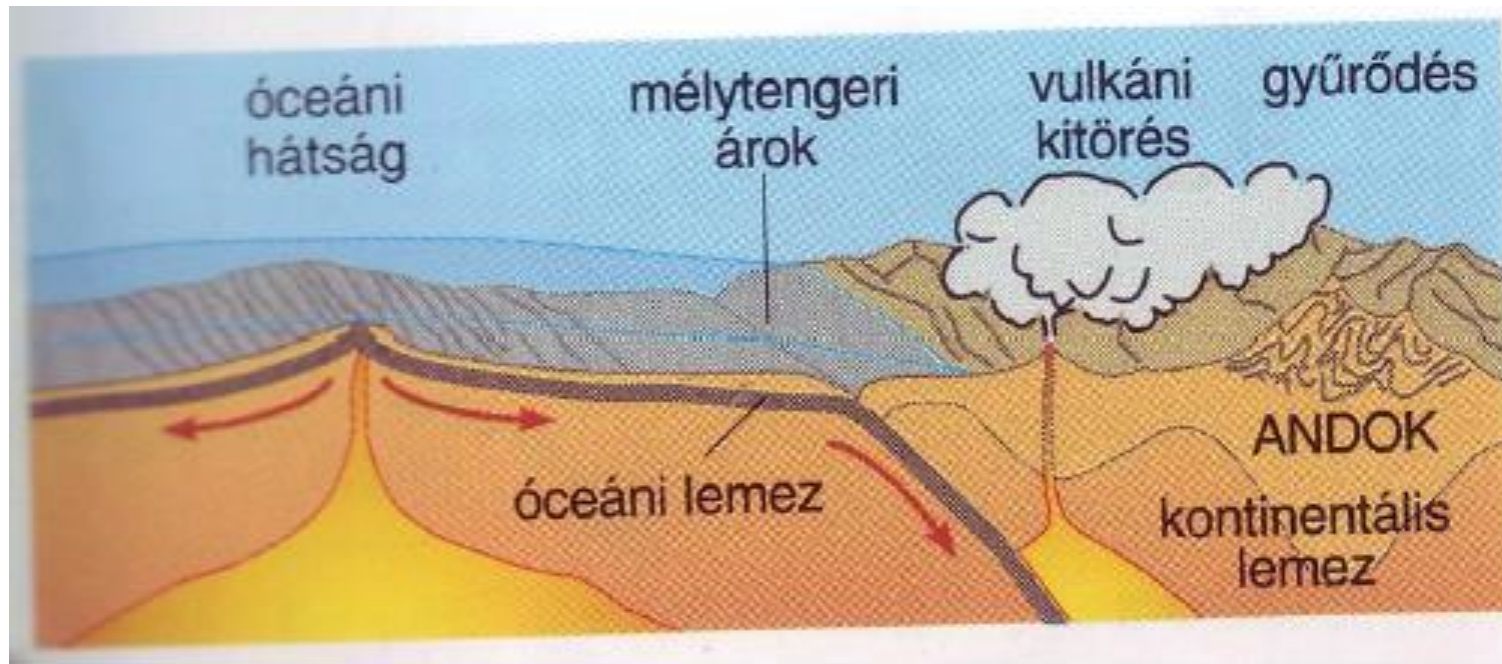
Kőzetlemezek mozgása az asztenoszférán

1. TÁVOLODÓ kőzetlemezek:

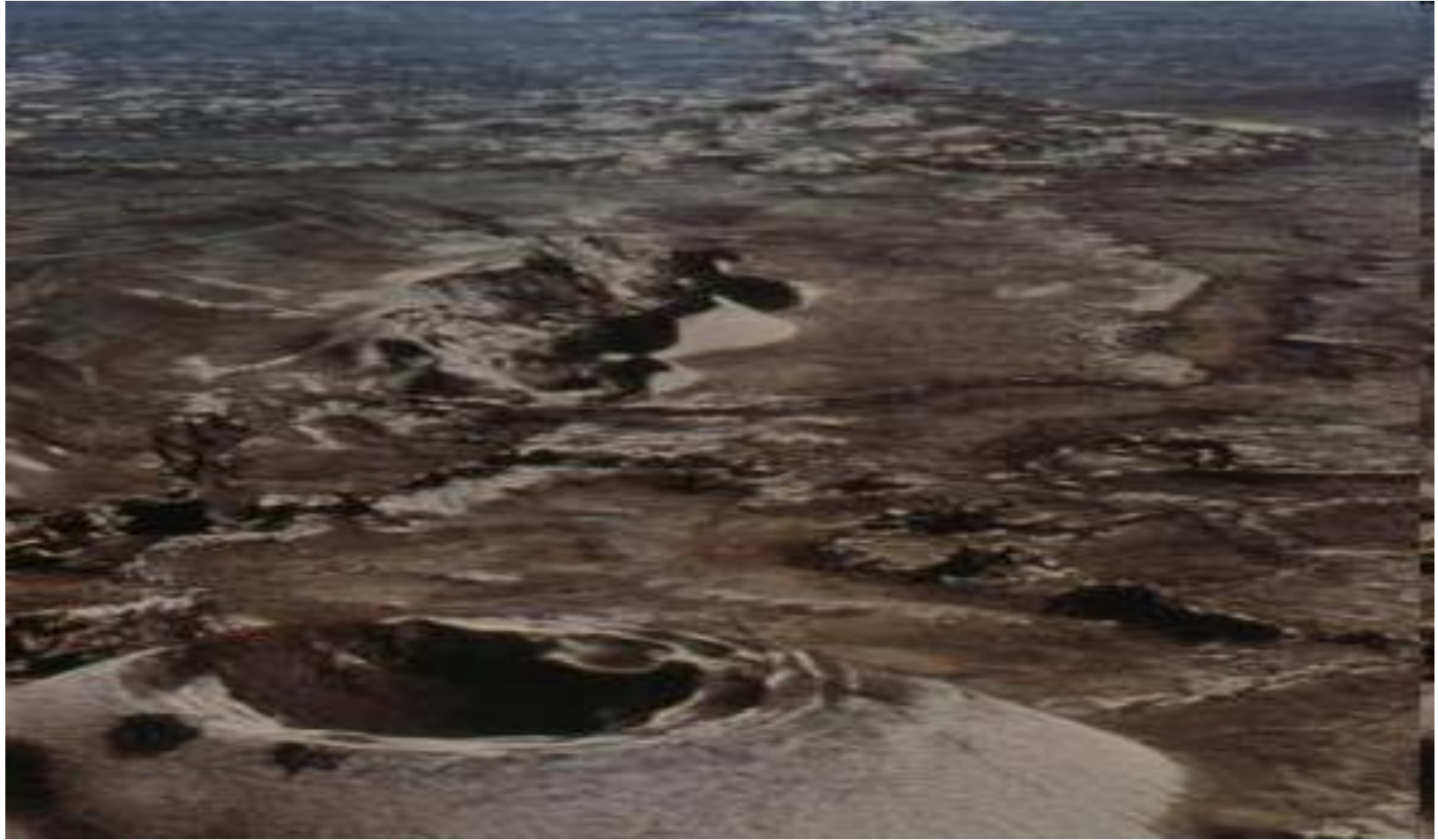
- Az egymástól eltávolodó lemezek szegélye mentén az *asztenoszféra* anyaga felnyomul
- a megolvadt kőzetanyag a lemez szegélyéhez nő és növeli annak vastagságát
- **óceáni hátságok keletkeznek** = az óceán közepén a környezetéből kiemelkedő, anyaguk bazalt, tőlük távolodva egyre idősebb korúak az óceáni lemez kőzetei

Távolodó kőzetlemezek

Ha a kőzetlemezek távolodnak egymástól, akkor az az asztenoszférából feljövő megolvadt bazaltos kőzetanyag (magma) a lemezek pereméhez forr, óceánközépi hátság keletkezik.

Atlanti-óceán hátság

Közeledő lemezek

A) óceáni és szárazföldi lemez ütközése

óceáni és szárazföldi kőzetlemez ütközése.swf

Közeledő lemezek

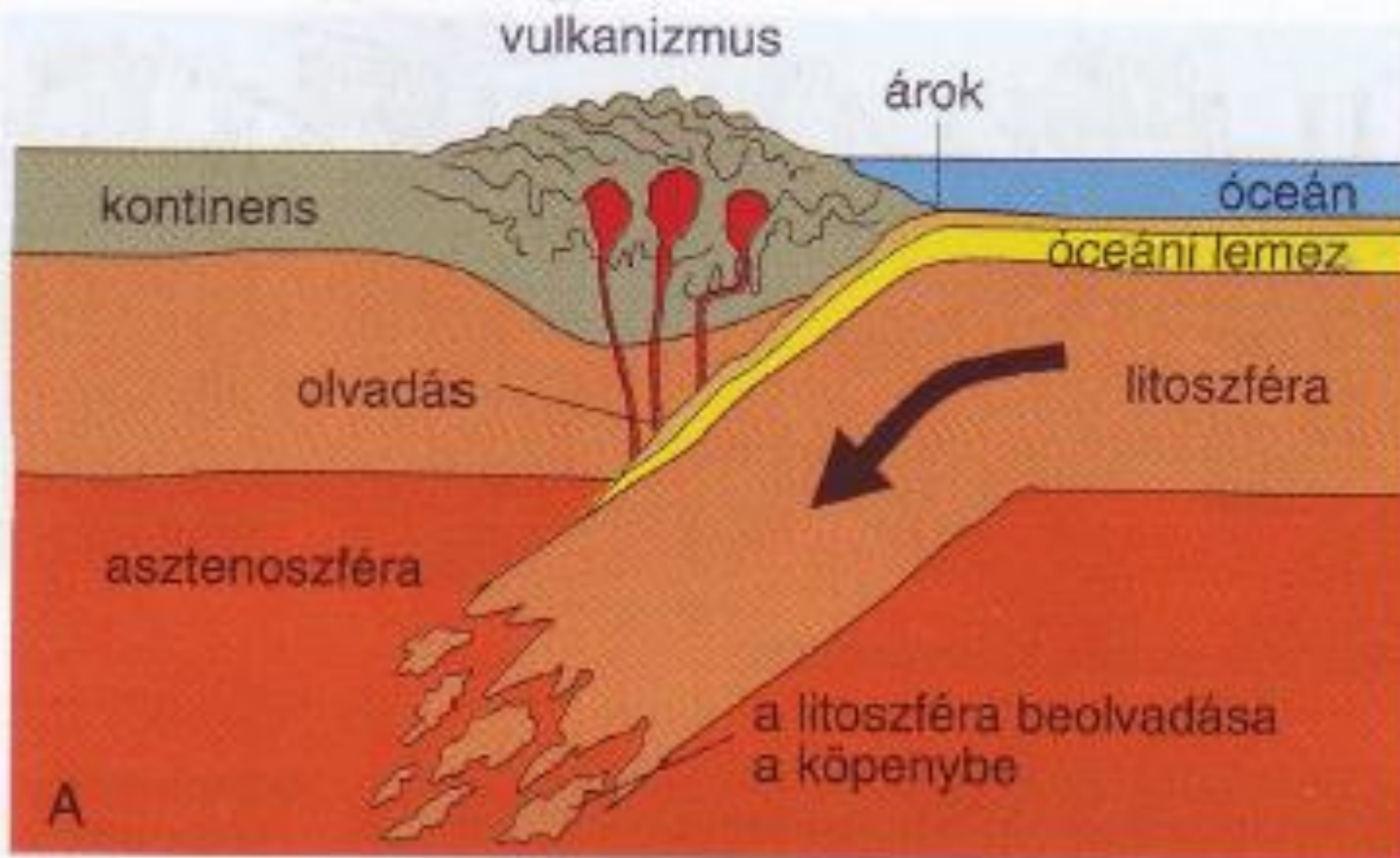
A) óceáni és szárazföldi lemez ütközése

- a sűrűbb óceáni lemez a kontinentális alá bukik
- az alábukás vonalánál mélytengeri árok keletkezik
- az ütközés hatására a kontinentális lemez szegélye felgyűrődik

földrengés és vulkanikus tevékenység kíséri

(pl.: **Nazca-lemez** és a **Dél-amerikai lemez** találkozásánál jött létre az **Andok**)

Andok

B) Két óceáni lemez ütközése

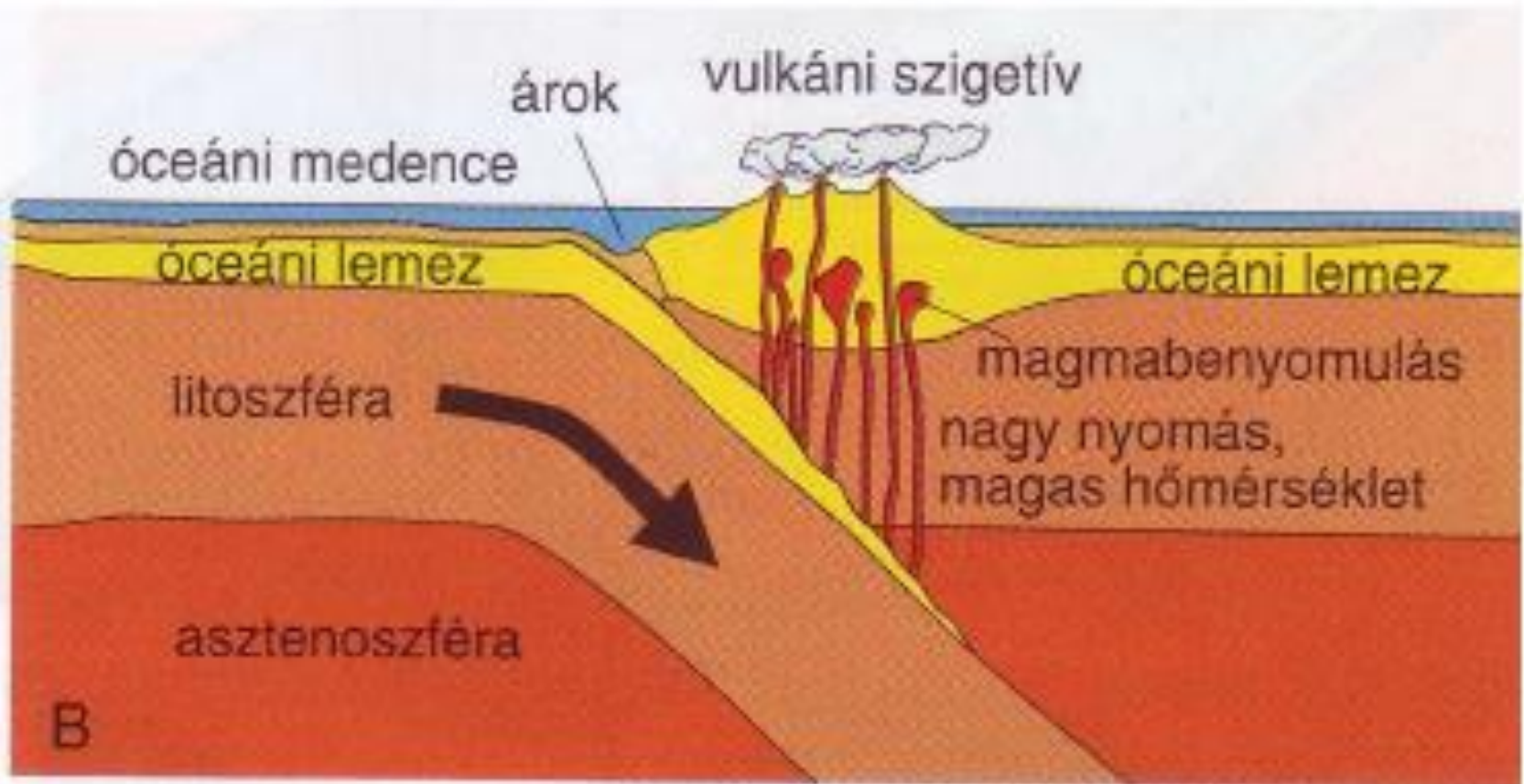
- az **idősebb** és nagyobb sűrűségű óceáni lemez alábukik
- **vulkáni szigetívek** keletkeznek pl. a Japán-szigetek
- a két lemez találkozásánál **mélytengeri árok** keletkezik, pl. Japán-árok, Marianna-árok

földrengések kísérik

mélytengeri árok keletkezése.swf

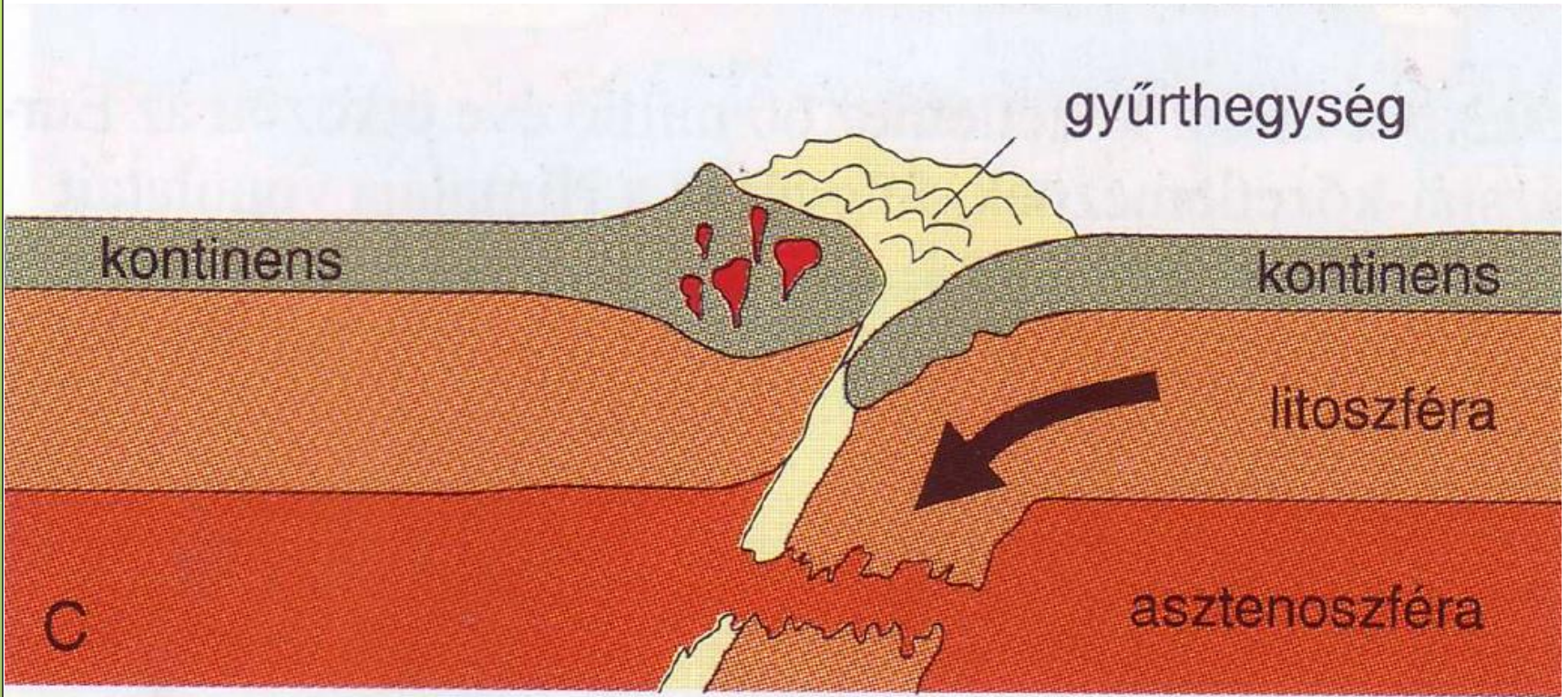

Vulkáni szigetív

C) két kontinentális lemez ütközése

- a közeledő kontinentális lemezek felgyűrik a köztük lévő **üledékréteget**, s kiemelkedik a fiatal hegységrendszer
- az üledék egy része a mélybe jut és ott a magas hőmérséklet és nyomás hatására megolvad , majd kikristályosodik, így keletkezi a **gránit**
- így képződött az **Eurázsia –hegységrendszer**

Himalája

Kőzetlemezek elcsúszása

A kőzetlemezek a törésvonal mentén párhuzamosan elcsúsznak egymás mellett.

P1. Szent András vető

A kőzetlemezek mozgása választ ad

- a kontinensek vándorlására,
- az óceánok születésére,
- a hegységképződésre,
- a vulkánok működésére és
- a földrengések kialakulására.

Az ezeket vizsgáló magyarázó elmélet a **lemeztektonika**, melynek atyja **Alfred Wegener** (németmeteorológus), aki **1912-ben** írta le elméletét a kontinensek vándorlásával kapcsolatban.

A Föld kőzetlemezei

A 7 nagy kéreglemez:

Eurázsiai-lemez

Afrikai-lemez

Észak-amerikai-lemez

Dél-amerikai-lemez

Ausztrál-Indiai-lemez

Antarktisi-lemez

Csendes-óceáni-lemez

Jelentősebb kisebb lemezek:

Nazca-lemez

Kókusz-lemez

Karibi-lemez

Hellén-Török-lemez

Iráni-lemez

Arábiai-lemez

Fülöp-lemez

A Föld kőzetlemezei

